

A Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága részére

Budapest

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az Országgyűlés 2010. november 16-án elfogadta a 2010. évi CXXIV. törvényt (közzétéve a MK 2010. nov. 19-én megjelent 177. számában), amely több helyen módosítja az egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról szóló 2010. évi XC. törvényt. A módosítások 5 évre visszamenőleges hatályú, 98%-os mértékű, ráadásul diszkriminatívan megállapított különadót vetnek ki a közszféra azon dolgozóinak végkielégítésből és egyéb juttatásokból álló jövedelmeinek egy részére, akik 2005. január 1-ét követően távoztak a közszférából, tekintet nélkül arra, hogy ezeket a jövedelmeket a munkáltatók a dolgozóknak a hatályos törvényi előírások alapján és mértékéig fizették ki vagy a törvényi előírásokat jelentősen meghaladó mértékben, esetleg a törvényi előírásokat áthágva, netán a „jó erkölcsbe” ütköző módon.

A korábbi „előzmények” miatt, a törvényhozó ugyanezen a napon megszavazta (és az MK 177. számában közzé is tette) a 2010. évi CXIX. törvényt, a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény módosításáról. Ez az alkotmánymódosítás nem csak Alkotmány-szintre emelte az előbb részletezett egyes jövedelmek 98%-os különadójának visszamenőleges hatályú kivethetőségét, de ki is terjesztette azt a közszféra szervezetei által juttatott valamennyi jövedelemre „*az adott adóévet megelőző ötödik adóévtől kezdődően*”, a dodonai, „*a jövedelem mértékét el nem érő*” kötelezettség erejéig. Ez azt jelenti, hogy az Alkotmány e módosítása feljogosítja a törvényhozót, hogy – ha úgy ítéli meg – törvénnyel 5 évre visszamenőleg elvonja a közszféra dolgozóinak elvileg az egész jövedelmét (ha meghagy 5 forintot, akkor az már nem éri el a „*jövedelem mértékét*”).

A törvényhozó tudatában lehetett annak, hogy az említett törvények által végrehajtott törvény módosítások és alkotmány módosítás a magyar Alkotmány számos, még hatályban hagyott paragrafusát sértik, és teljes mértékben ellentétesek a nemzetközi (az európai) joggyakorlattal is, ezért ugyanezen a napon megszavazta a 2010. évi CXX. törvényt is (közzétéve az MK 177. számában), amellyel módosította az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvényt. Ezzel a módosítással a törvényhozó taxatív korlátozza az Alkotmánybíróság lehetőségeit arra, hogy – többek között – a központi adónemekről szóló törvényeket megsemmisítsen, még ha megállapítja azok alkotmányellenességét is (az említett törvény, álláspontom szerint, viszont nem korlátozza az Alkotmánybíróság lehetőségeit arra, hogy az alkotmányellenességet a taxatív fel nem sorolt esetekre is megállapítsa.)

A törvényesen juttatott, illetve felvett jövedelmek visszamenőleges hatályú, ráadásul diszkriminatív adóztatása, akár 98%-os mértékig, akár a jövedelem mértékét el nem érő kötelezettség erejéig, álláspontom szerint olyan méltánytalanságot jelent az érintettek számára, és olyan, a jövedelmek juttatásakor és felvételekor előre nem belátható, súlyosan hátrányos, számos esetben megoldhatatlan, kiszolgáltatott élethelyzetbe hozza az utólagos adóval sújtottakat, hogy azok együttesen érdemtelenül és súlyosan sértik az érintettek emberi méltósághoz való jogát, mint „*anyajogot*”, utólagosan kétségbe vonják szabad és önálló döntési jogukat a törvényes jövedelmeik felhasználhatóságát illetően, a saját maguk vagy a családjaik javára.

De ezek a jogszabályok teljes bizonytalanságba sodorják a jövedelem mértékét el nem érő, visszamenőleges hatályú kötelezettséggel fenyegetetteket is a jövedelmeik

felhasználhatóságát illetően 5 év időtartamig. Ez a fenyegetettség oly mértékben korlátozza a fenyegetettek autonóm döntési lehetőségeit a törvényes jövedelmeik felhasználhatóságát illetően, oly mértékben növeli kiszolgáltatottságukat az állam jövőbeli, előre nem látható és kiszámítható törvénykezését illetően, hogy az említett alkotmánymódosítással súlyosan sérül az ő emberi méltóságához való joguk is.

Ezek a jogszabályok ráadásul elbizonytalanítják az érintettek, a fenyegetettek, de a társadalom számos többi tagjának is a jogba, a jobbiztonságba, a jogkövető magatartás kialakíthatóságába és értékébe vetett hitét is, és ez a bizonytalanság és kiszolgáltatottság lehetlenné teszi, hogy méltósággal, felemelt fővel, biztonságban és autonóm módon éljék az életüket, és önálló, megalapozott döntéseket hozzanak az életük vezetését illetően.

Mindezek miatt – álláspontom szerint – ezek a jogszabályok sértik a jogállam legalapvetőbb elveit, sértik az Alkotmány számos hatályos előírását és sértik a Magyar Köztársaság Alkotmányban is vállalt nemzetközi kötelezettségeit is.

A fent elmondottak miatt, alulírott, *(név, cím)* az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 21. §-ának (2) bekezdése, valamint 37. §-a alapján tisztelettel

indítványozom

az egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról szóló **2010. évi XC. törvény** módosításáról szóló **2010. évi CXXIV. törvény 1.§-ának a módosított törvény II. fejezetét megállapító,** a magánszemély egyes jövedelmeinek különadójáról szóló **rendeletkezései közül a 9.§ (2), (3), (4) bekezdés, a 11.§ (3), (4), (6) bekezdés, valamint az e rendelkezések hatályba léptetésére vonatkozó 2. § (1) és (2) bekezdés utólagos alkotmányossági vizsgálatát, az érintettek emberi méltóságához való jogát sértő visszamenőleges hatály miatt az alkotmányellenesség megállapítását, és ezért a kihirdetés napjára visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítését** az 1989. évi XXXII. törvény 40 §-a, valamint 43. §-ának (4) bekezdése, továbbá a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény: 32.A §-ának (3) bekezdése szerint.

Az előbbiekkal szoros összefüggésben

indítványozom továbbá

a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény módosításáról szóló **2010. évi CXIX. törvény 2.§-ának alkotmányossági vizsgálatát, az érintettek és a fenyegetettek emberi méltóságához való jogát sértő visszamenőleges hatály miatt az alkotmányellenesség megállapítását, és ezért a kihirdetés napjára visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítését.**

Részletes indoklás

A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban Alkotmány) a 2. § (1) bekezdésben deklarálja, hogy „*A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam*”, amely a 8. § (1) bekezdése szerint: „...*elismeri az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait*”. Ugyanez a bekezdés kimondja, hogy: „...*ezek tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelessége*”. Az Alkotmány 8. § (2) bekezdése azt is világossá teszi, hogy: „*A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és kötelességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja.*”

Az alapjogok egyik fontos összetevője az emberi méltóságához való jog, amelyről az

Alkotmány 54. § (1) bekezdése kimondja, hogy „*A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani*”. Az emberi méltósághoz való jog lényegét az Alkotmánybíróság a 64/1991-es határozatában maga fejtette ki: „*Az emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan, mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva az ember alany marad és nem válik eszközzé vagy tárggyá. A méltósághoz való jognak ez a felfogása különbözteti meg az embert a jogi személyektől...*”. Az Alkotmánybíróság azt is kimondta, hogy az emberi méltósághoz való jog „*anyajog*”.

A fent felsorolt és megsemmisíteni indítványozott visszamenőleges hatályú jogszabályhelyek álláspontom szerint és az alábbiakban részletezettek miatt semmibe veszik az emberi méltósághoz való fentebb kifejtett jog több elemét is: emberek csoportjait jogalap és indok nélkül hátrányosan diszkriminálják a társadalmi munkamegosztásban elfoglalt helyük szerint, sértik az egyén autonómiáját, utólagosan és megalapozatlanul kétségbe vonják szabad és önálló döntéseit, kiszolgáltatottá teszik és megrendítik biztonságérzetét a jövőt illetően: még akkor is méltánytalan és akár elviselhetetlen joghátrány érheti, ha tisztességesen, törvényesen és jogkövetően igyekszik élni az életét.

Mindezek miatt ezek a jogszabályhelyek olyan joggyakorlathoz vezetnek, amelyek sértik az Alkotmány fent már idézett 8. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakat, és figyelmen kívül hagyják az Alkotmány fent már idézett 54. § (1) bekezdésében foglaltakat és a (2) bekezdés azon előírását, hogy: „*Senkit nem lehet... megalázó elbánásnak vagy büntetésnek alávetni...*”.

A megsemmisítésre indítványozott fenti jogszabályhelyek többszörösen és súlyosan sértik az Alkotmány 7. § (1) bekezdésében vállalt kötelezettségeket is, amelyek szerint: „*A Magyar Köztársaság jogrendszere elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait, biztosítja továbbá a vállalt nemzetközi jogi kötelezettségek és a belső jog összhangját.*”

Közismert, hogy a nemzetközi jog általánosan elismert szabályai és különösen az európai államok jogrendje az emberi méltósághoz való jogot sok szempontból súlyosan sértő hatásai miatt is tiltják a visszamenőleges hatályú jogszabályalkotást, mivel az elbizonytalanítja a jogtisztelő polgárt, aránytalan mértékben kiszolgáltatottá teszi, akadályozza autonóm cselekvésében, korlátozza szabad döntéseiben és lehetetlenné teszi számára a jogkövető magatartás kialakítását.

A 2009. december 1-vel hatályba lépett Lisszaboni Szerződés (amelyet a magyar Országgyűlés 2007. decemberben nagy többséggel, elsőként ratifikált) 1a. cikke leszögezi: „*Az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul. Ezek az értékek közősek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és férfiak közötti egyenlőség társadalmában.*”.

A Lisszaboni Szerződés 6. cikkelye (1) bekezdése szerint: „*Az Unió elismeri az Európai Unió Alapjogi Chartájának 2000. december 7-i, Strasbourgban 2007. december 12-én kiigazított szövegében foglalt jogokat, szabadságokat és elveket; e Charta ugyanolyan kötőerővel bír, mint a Szerződések.*”

A Charta a Preambulumban leszögezi: „*Szellemi és erkölcsi öröksége tudatában az Unió az emberi méltóság, a szabadság, az egyenlőség és a szolidaritás oszthatatlan és egyetemes értékein alapul, a demokrácia és a jogállamiság elveire támaszkodik.*”. A Charta 1. cikke az emberi méltóságról szól, és leszögezi: „*Az emberi méltóság sérthetetlen. Tiszteletben kell tartani, és védelmezni kell.*”

Az Alapjogi Charta 17. cikk (1) bekezdése a tulajdonhoz való jogról a következőt mondja: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogszerűen szerzett tulajdonát birtokolja, használja, azzal rendelkezzen, és azt örökül hagyja. Tulajdonától senkit sem lehet megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből, a törvényben meghatározott esetekben és feltételekkel, valamint az ezáltal elszenvedett veszteségeikért kellő időben fizetett méltányos összegű kártalanítás mellett történik. A tulajdon használatát, az általános érdek által szükségessé tett mértékben, törvénnyel lehet szabályozni.”*

Álláspontom szerint e magasztos (és egyértelmű) elvekkel összeegyeztethetetlen lenne, ezért súlyosan sértené az Alkotmány 7. § (1) bekezdésében vállalt kötelezettségeket és több szempontból semmibe venné az érintettek emberi méltóságához való jogát az a megsemmisítésre indítványozott jogszabályok által megteremteni kívánt joggyakorlat, amely 5 évre visszamenőleges hatállyal akár 98%-os adóval, illetve akár a *„a jövedelmet el nem érő kötelezettséggel”* kívánja sújtani azokat a közsférában korábban foglalkoztatott személyeket, akik a hatályos törvényekben egészen pontosan meghatározott körülmények között és mérték szerint, jóhiszeműen jutottak jövedelemhez végkielégítés, felmondási időre járó átlagfizetés, szabadságmegváltás és jubileumi jutalom formájában.

Ellentétes az alapjogokkal és a fent említett jogelvekkel, hogy a megsemmisítésre indítványozott jogszabályok többszörösen is diszkriminálják az érintetteket. A visszamenőleges hatályú különadók és kötelezettségek csak a közsféra alkalmazottait sújtják, a magánszféra dolgozóira nem vonatkoznak. A visszamenőleges hatályú adók alapját több szempontból is eltérően állapítják meg, különbséget téve a vezető állásúak és a nem vezető állásúak között (2 millió forint fölötti jövedelmek a vezetők esetében, 3,5 millió forint fölötti jövedelmek a nem-vezetők esetében, illetve a szabadságmegváltás és jubileumi jutalom címén kifizetett összegek bevonása a különadó alapba, kizárólag a vezetőállásúak esetében). Ez a diszkrimináció például súlyosan sérti azoknak a volt vezető állású személyeknek az emberi méltóságához való jogát, akik a közsférában gyakran évtizedeket tevékenykedtek, többnyire felelősséggel, szakértelemmel és sok-sok áldozattal.

Súlyosan sértik a megsemmisítésre indítványozott jogszabályok azoknak az idős volt közsféra-dolgozóknak az emberi méltóságához való jogát is, akiknek elbocsátásukkor legfeljebb 5 évük volt a nyugdíjba vonulásig. Ők ugyanis a hatályos törvény szerint emeltszintű végkielégítésben részesültek, és ezért a fent említett visszamenőleges hatályú jogszabályok most éppen őket sújtják a legnagyobb mértékben, teljesen alaptalanul, érdemtelenül és méltatlanul.

A megsemmisítésre indítványozott jogszabályhelyek megszavazásával a törvényalkotó figyelmen kívül hagyta, hogy a visszamenőleges hatállyal megadóztatni kívánt jövedelmek törvény szerinti juttatásának és mértékének éppen az volt a társadalmi célja, hogy a közsférában hosszú időt eltöltött, majd onnan elbocsátott személyek és családjaik emberi méltósággal és biztonságosan legyenek képesek áthidalni a foglalkoztatás nélküli vagy a nyugdíjba vonulásig hátralévő időszakot. Éppen ezért e törvényes és jóhiszeműen fölvetett jövedelmek adózás utáni nettó része teljesen életszerűen már többnyire nem áll rendelkezésre, különösen azoknál nem, akiket a visszamenőleges hatály 3-5 évre érint, vagy akik időközben nyugdíjba vonultak, és fokozatosan felélni kényszerültek az elbocsátásukkor nekik juttatott törvényes javadalmat. Ezért utólagos megadóztatásuk, különösen ilyen mértékben, emberi méltóságukat súlyosan megalázva hozza teljesen lehetetlen helyzetbe az érintettek jelentős részét és ráadásul a családjaikat is. Többségüknek egyszerűen nincs már miből megfizetni a visszamenőleges hatályú különadót. Méltatlanul és érdemtelenül kerülnek megalázó és megoldhatatlan élethelyzetbe, és érdemtelen büntetésként kénytelenek megélni a fenti jogszabályok teremtette élethelyzetet.

A megsemmisítésre indítványozott fenti jogszabályhelyek által megteremteni kívánt joggyakorlat és az ezáltal létrejövő, előbb részletezett élethelyzetek élesen beleütköznek a Charta 21. cikk (1) bekezdése által lefektetett tilalomba, amely szerint: *„Tilos minden megkülönböztetés, így különösen a...vagyonai helyzet... alapján történő megkülönböztetés.”*, és összeegyeztethetetlenek lennének a szociális biztonságról és a szociális segítségnyújtásról szóló 34. cikk (1) bekezdésével: *„Az Unió, az uniós jog, valamint a nemzeti jogszabályok és gyakorlat által megállapított szabályokkal összhangban, elismeri és tiszteletben tartja a szociális biztonsági ellátásokra és szociális szolgáltatásokra való jogosultságot, amelyek védelmet nyújtanak anyaság, betegség, munkahelyi baleset, gondoskodásra utaltság vagy időskor, továbbá a munkahely elvesztése esetén.”*

Álláspontom szerint mindezekre tekintettel is alkotmányellenesek a megsemmisítésre indítványozott fenti jogszabályhelyek.

A magyar Országgyűlésbe október 16-án beterjesztett (és november 22-én az Országgyűlés által elfogadott) új jogalkotási törvény (JAT) 2. § (2) bekezdése egyértelműen megtiltja az érintett számára kedvezőtlenebb helyzetet jelentő visszamenőleges hatályú jogszabályalkotást: *„Jogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tehet terhesebbé, valamint nem vonhat el vagy korlátozhat jogot, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé”*. A JAT-hoz fűzött részletes indoklás szerint: *„A 2-5. §-hoz: A Javaslat összefoglalja és törvényben rögzíti a jogalkotás legalapvetőbb tartalmi követelményeit: az egyértelmű értelmezhetőség követelményét, a visszaható hatály tilalmát, a felkészülési idő biztosításának szükségességét. Ezek a követelmények az Alkotmánybíróság értelmezésében az Alkotmányból eredő szabályok, amelyeket azonban a jogalkotási törvény tartalmilag megismételhet”*.

Az érintettek azonban nem lélegezhetnek fel, hogy egy rémálom elmúlt a fejük fölől, mert a Kormány igazságügyi államtitkára egy sajtóban nyilvánosan megjelent interjúban azt nyilatkozta, hogy: *„Jogállamban tilos visszamenőleges hatályú törvényeket alkotni”*, de szerinte *„az Alkotmánybíróság által megsemmisített 98 százalékos adó viszont közérdekű kivétel”*.

A „közérdekű kivétel” a törvényalkotó a „jó erkölcsbe ütköző módon juttatott jövedelmekkel” indokolta, ami a fentiekben részletezettek alapján nyilvánvaló, hogy az érintettek jelentős részénél nem áll fenn, mint ahogy azt az Alkotmánybíróság is megállapította a 2010. október 26-án kihirdetett Határozatában, hozzátéve, hogy *„a jó erkölcsbe ütköző, államtól származó jövedelmek külön mértékű adóztatása az adott adóévben az Alkotmány módosított szabályából eredő lehetőség”*. Semmilyen közérdek nem indokolhatja a fent idézett alkotmánymódosítás jövőbeli fenyegetését sem a közszféra dolgozói számára.

Az Alapjogi Charta 52. cikke egyértelműen fogalmaz a Chartában részletezett és fentebb is idézett jogok és elvek hatályáról és értelmezéséről. Az (1) bekezdés szerint *„Az e Chartában elismert jogok és szabadságok gyakorlása csak a törvény által, és e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az arányosság elvére figyelemmel, korlátozásukra csak akkor és annyiban kerülhet sor, ha és amennyiben az elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja.”*

Amint a fentiekből kiderül, nincs olyan arányossági elv, nem létezik olyan elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzés vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szükségessé tévő helyzet, amely indokolná a megsemmisítésre indítványozott jogszabályokkal megvalósítani kívánt, visszamenőleges hatású jogalkotást és ezáltal az érintettek és fenyegetettek, valamint családjaik emberi méltósághoz való jogának

súlyos csorbitását.

Mindezek alapján **ismételten tisztelettel indítványozom** a tisztelt Alkotmánybíróságnak az egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról szóló **2010. évi XC. törvény** módosításáról szóló **2010. évi CXXIV. törvény 1.§-ának a módosított törvény II. fejezetét megállapító,** a magánszemély egyes jövedelmeinek különadójáról szóló **rendelezései közül a 9.§ (2), (3), (4) bekezdés, a 11.§ (3), (4), (6) bekezdés, valamint az e rendelkezések hatályba léptetésére vonatkozó 2. § (1) és (2) bekezdés utólagos alkotmányossági vizsgálatát, az érintettek emberi méltósághoz való jogát sértő visszamenőleges hatály miatt az alkotmányellenesség megállapítását, és ezért a kihirdetés napjára visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítését.**

Az előbbiekkal szoros összefüggésben **ismételten tisztelettel indítványozom továbbá** a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény módosításáról szóló **2010. évi CXIX. törvény 2.§-ának alkotmányossági vizsgálatát, az érintettek és a fenyegetettek emberi méltósághoz való jogát sértő visszamenőleges hatály miatt az alkotmányellenesség megállapítását, és ezért a kihirdetés napjára visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítését.**

Tisztelettel kérem az Alkotmánybíróságot, hogy **indítványaimat soron kívüli eljárásban vizsgálja,** mert az érintettek közül az egyéni vállalkozóvá (a legtöbb esetben „kényszervállalkozóvá”) lett személyek **adóbevallási és befizetési kötelezettségének határideje 2011. február 15.**

Hely, 2010. november 27-én

Tisztelettel:

Név

cím

Az indítvány státusa:

Elküldve: 2010. november 27.

AB-iktatószám: 1804/B/2010

Az Ab döntése: